

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 256

פרשת כי תבוא | ההתחדשות - שורש הפריחה והשגשוג

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 רגש מיותר ומסוכן! .....
- 2 שנאת חנם - אהבת עצמו .....
- 4 תן לי יבנה וחכמיה .....
- 6 מיבנה לאושא .....
- 9 מאושא חזרה ליבנה .....
- 9 מעלת תומכי תורה .....
- 16 ארבעים שנה במדבר .....
- 17 סוף סוף עם! .....
- 19 תְּחִיּוֹת - מזון הנפש .....
- 21 הַתְּחִיָּה - כח הבחירה .....
- 22 עיקר הַתְּחִיָּה - בלבב פנימה .....
- 24 ההתיישנות - שורש הנפילות! .....
- 24 עם תועי לבב הם? .....
- 25 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

מוקדש לעילוי נשמת האיש היקר באדם משכים ומעריב לבתי כנסיות, רוחם ומוקדו רבנן ר' יעקב הכהן בן נמזורה ז"ל רוח ה' תנוחו בנן ערן וימליך טובה וברכה על רעייתו, בניו וב"ב היקרים, אמן. הוקדש ע"י חתנו כפיר ויעל זטלאוי הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת בן ציון בן לאה ז"ל נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב ולהבריל להצלחה בנשמות ורוחניות ל דוד דוד הי"ו ולכל משפ' מזרחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת כי תבוא

רגש מיותר ומסוכן!

הַלֹּיִם, וַיִּזְעַקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל ה' אֱלֹהֵיהֶם" (נחמיה ט, ד) - אנא! רבונו של עולם, בטל מאתנו את היצר הרע של העבודה זרה.

והקב"ה קיבל את תפילתם וביטל את היצר הרע של העבודה זרה...

ומאותה עת, שבה חוסל היצר של העבודה זרה, החלה לנשוב רוח טהרה בלבבות. קבוצות קבוצות של יהודים נראו מתאספים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ועוסקים בתורה.

והתורה הקדושה שעסקו בה בקדושה ובטהרה, עזרה להם להכניע את החומר תחת הצורה ולהתגבר על כל התאוות...

ארבע מאות עשרים שנה עמד בית המקדש השני על תילו, ובכל אותן שנים היו כל בתי המדרשות מלאים בלומדי תורה...

אצל אותם יהודים הכל היה מושלם. הכל, חוץ מדבר אחד!

בתוך הלבבות, פנימה, התגלה רגש מיותר ומסוכן, רגש של שנאת חינם...

בתקופת בית המקדש הראשון, עיקר ההתמודדות של עם ישראל היתה עם יצר התאוות, יצר שפיתה אותם לחטוא בעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים...

ההתמודדות היתה קשה מאוד, והכשלונות היו רבים.

הקב"ה רצה לעזור להם, ולכן שלח להם את עבדיו הנביאים, יום אחר יום, כדי להרחיקם מהרע ולהחזירם למוטב, כמו שנאמר: "וְאֶשְׁלַח אֵלֵיכֶם אֶת-כָּל-עַבְדֵי הַנְּבִיאִים יוֹם הַשֶּׁסֶם וְשִׁלַּח" (ירמיה ז, כה)...

אך, היצר הרע בער בלבבות בחזקה, והם לא רצו להתאמץ לעזור לעצמם.

ומכיון שכך, שלח הקב"ה את ירמיה הנביא להודיע לעם ישראל שבגלל מעשיהם הרעים הוא יחריב את בית המקדש ויגרש אותם מארצו ל-70 שנה!...

שבעים שנות גלות הסתיימו, ועם ישראל שבו לארצם...

וביום כ"ד בתשרי עמדו שמונת הלויים: "יִשׁוּעַ וְבִנְיָ קַדְמִיאֵל וְשִׁבְנִיָּה וְבִנְיָ שִׁרְבִיָּה וְבִנְיָ כַּנְנִי, עַל מַעְלָה

שנאת חינם - אהבת עצמו

הסיבה האמיתית לשנאת חינם נובעת מגילוי רגש של ישות וגסות הרוח - הוא חש בעצמו שהוא אדם חשוב מאוד, ובעל מעלות גבוהות ונשגבות... וכשהרגש הזה מתגלה אי אפשר לסבול את הזולת.

אתם בטח שואלים: 'מה הקשר?'

אז דעו לכם שהדבר פשוט:

מטבע רגש הישות לחוש ולהרגיש שהוא מקיף וכולל בתוכו את כל המציאות כולה! - הוא מבין הכל ויודע הכל, ובכל נושא יש לו דעה... ולכן כאשר הוא חש שישנה מציאות נוספת חיצונית לו, מציאות בעלת דעה ורצון משלה, הוא חש שהזולת ממעט את מציאותו...

והפתרון הפשוט ל'צרה' הזו היא פשוט למחוק אותו מהמציאות, ואת זה הוא עושה על ידי שנאה אמיתית לאותה מציאות...

נמצא דעיקר הסיבה לשנאת חינם הוא רגש הישות, שעל ידי זה נעשה בעיניו הזולת לו למתנגד. **וההתנגדות** אינו מה שמתנגד לו באיזה פרט כי אם רק בזה שהוא נמצא!...

כתב הרשב"ב מליובאוויטש זיע"א, וזתו"ד:¹

שנאה היא רגש. וכמו כל רגש גם בה יש פרטים רבים, ואופני התגלות שונים ומשונים.

אך בכלליות מחלקים את הרגש הזה לשני חלקים:

א. שנאה שנולדה בעקבות סיבה מסויימת (כגון: שגרה לו איזו רעה או שהוא מתנגד לו באיזה פרט).

ב. שנאת חינם.

והנה שנאת חינם כמשמעה, שהוא שונא את זולתו ללא שום סיבה (הוא שונא אותו חינם על לא דבר). הוא שונא את הזולת אפילו אם מעולם הוא לא היה עמו בקשר (גם שלא ידעו כלל, ולא היה לו שום משא ומתן עמו כו')...

והסיבה שהוא שונא אותו כי הוא מרגיש שעצם מציאותו של הזולת ממצעטת את מציאותו, ולכן אינו יכול לסבול אותו.

ונרחיב יותר:

מעין החכמה

1. מאמר החלצו - תרנ"ט (אות ד).

והיינו דבזה עצמו מה שנמצא מציאותו, הרי הוא ממצע הישות שלו, ובזה הוא מתנגד לו ואינו יכול לסובלו...²

ומכיון שבבית המקדש השני התגלה רגש שנאת חנם לא נותרה ברירה, ונגזר על בית המקדש שיחרב...³

מעין החכמה

בתאריך ח' באב, ערב צום תשעה באב, בחר הרבי לשבץ את פתגמו הקדוש של הרבי המהר"ש, שאמר: 'מהי (מה שיה) פעולת חסידות ויראת שמים, אם חסר בה העיקר - אהבת ישראל, ועוד גורם ח"ו צער לזולת!...

ובשיחה אחרת אמר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (אמרי נועם, אחרי מות - מאמר ב), כך:

כל יהודי צריך להתחנן לפני ה' יתברך, בשעה שהוא אומר בכל בוקר בתפילה את המילים: **לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה**, שיעזור לו הקב"ה לבל ישל להתכבד בקלון חברו או לבזות אותו בלבו ח"ו, שלא יהיה כל יגיעו בלימוד התורה וקיום המצוות לריק, ואף את חלקו בעולם הבא יאבד וישאר ערום וחסר כל.

ההנהגה הזאת של ביטול הזולת מוחקת את האדם מהעולמות העליונים. עלינו

לדעת שכל כניסתנו לעולם הבא תלויה אך ורק בזה - אם אנו מכבדים את הזולת או לא. אנשים רבים, ובכללם אף רבנים גדולים וראשי ישיבות, יעלו לשמים ולא ימצאו את שמם בין אלו שמקומם בגן עדן. וכשהם ישאלו מדוע שמם לא מוזכר כאן, ישיבו להם שזה משום שעליהם נאמר: "שְׁמֵם מְחִיתָ לְעוֹלָם נְעַד" (תהלים ט, ו).

מיד הם יזקפו את גבותיהם בתמהון: 'היתכן?! הרי אני פלוני המפורסם שסיימתי את השי"ס עם כל המפרשים עשרות פעמים, ויש לי

2. וכל יהודי או יהודיה המרגישים חולשה בזה, עליהם לזעוק ולהתחנן לה' יתברך: רבונו של עולם! אתה יודע את תוקף ועוצם הרגשת ישותי, אתה יודע כיצד אני מרגיש את עצמי מאוד בכל פרט ותנועה, ואתה יודע כמה אני יקר וחשוב בעיני עצמי, אנא, אב הרחמים, עזור לי לזכך ולטהר את תוקף ועוצם הרגשת ישותי. אנא, בורא עולם, זכני להכיר במציאות הזולת!...

3. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם - מועדים, ימי בין המצרים - מאמר ד), וז"ל:

בזמן בית המקדש השני היו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים. בתקופה זו חיו התנאים הקדושים אשר בימיהם נתייסדה כל התורה שבעל פה. ובכל זאת לא הועילו להם כל הזכויות הללו להגין על הבית שלא יחרב, משום שהיתה ביניהם שנאת חנם, **והיו רגילים לזלזל זה בזה ולבטל זה את זה**, וכשחסרים לאדם אהבת ישראל וכבוד הזולת, כל הזכויות שיש בידו הולכות לאיבוד, כפי שאמר אדמו"ר הזקן (היום יום - כי באייר): **'בביטול הזולת והגבהת עצמו מפסידים חלילה הכל!'**...

מנהגנו ללמוד בכל יום בספר היום יום שחיבר הרבי מליובאוויטש, הכולל בתוכו אוסף פתגמים חסידיים יקרים מזהב ומפז, ומחולק לימות השנה - פתגם אחד לכל יום.

והקדוש ברוך הוא הכניס בלבו של קיסר רומי לצאת ולכבוש את ארץ ישראל... והוא הורה לעבדיו לקרוא לאספסינוס...

תן לי יבנה וחכמיה

אלכסנדריא שבמצרים, וגם משם הוא 'ליקט' חיילי קומנדו...

משם הוא עלה לגליל, ובמסע כיבוש מהיר, כבש את ציפורי ויודפת⁴ וערים נוספות, ובתרועות נצחון וגאווה פנה לעלות לירושלים...

המלחמה פרצה במלוא עוזה...

אספסינוס נכנס לארמון המלך, והתייצב לפני קיסר רומי כשכובע השריון שלו תפוס מתחת לזרעותיו.

'אספסינוס!' צא והחרב את ירושלים!

אספסינוס יצא לבסיסי הצבא וריכז את הלוחמים הטובים ביותר...

בדרכו לארץ ישראל הוא עבר דרך

מעין החכמה

להמטיר עליו קושיות. הרב מנסה לתרץ והעילוי מפריד ומפריך, סותר את הבנין שבנה הרב ומפרקו כמגדל קלפים רעוע.

לאחר שהרב לא הצליח להשיב על קושיותיו, פלט העילוי בקול רם: 'נו, אז אפשר להגיד 'ברוך אתה בצאתך'..."

ולעילוי הזה לא היו ילדים עד יום מותו, סיכם רבי שלמה בלוך זצ"ל את סיפורו...

4. כתב הגה"ק רבי יצחק צבי ברנפעלד זיע"א בספרו מישרים מגיד (ספר שמואל), וז"ל:

בחמישי לשבת לסדר קורח תשי"ז ר"ח תמוז. עליתי מעכו דרך כפר עלבון לתל יודפת, אשר בו נפלו רבבות מאחינו בני ישראל בזמן חורבן הבית השני, ונשותיהם נשבו ונמכרו, ונגלתה טהרתה מאלפי אמהות, **וזה היה הקדמה לחורבן הבית**, והתחלתי לחפש, והיות וכל הסביבה מלאה דם שנשפך כמים, התחלתי תיכף

ישיבה עם מאות תלמידים וכו' וכו'. וכי לא שמעתם עלי?! וכי אינכם יודעים את מעלתי?! הלא כאן זה עלמא דקשוט, ואין כאן טעויות!

ואז, או אז, יסבירו להם שהם נדחו מגן עדן ואיבדו את כל חלקם בעולם הבא כיון שתמיד הם היו רגילים לבוז לאחרים, לבטל אותם ולהתכבד בקלונם...

בספר אוצר הסיפורים למחנכים ולמריצים (חלק ב - עמוד 271), הובא הסיפור הבא:

הצדיק רבי שלמה בלוך זצ"ל, מתלמידי ה'חפץ חיים' סיפר, שבאחת העיירות שבליטא הוכתר רב חדש ותלמיד חכם. הרב החדש הגיע לעיר ובקדמת בית הכנסת נתלה שלט גדול ומאיר עינים, 'ברוך אתה בבואך'!

הרב פתח בשיעורו הראשון והחל לסדר בפני המאזינים מערכה למדנית מפולפלת. אחד הנוכחים, עילוי צעיר ומבטח, החל

אמר לו אספסיינוס לרבן יוחנן בן זכאי: 'אני הולך מכאן לרומא, ואשלח בן אדם אחר במקומי להילחם. אך מכיון שבישרת לי בשורה גדולה כזו, בקש ממני דבר ואני אמלא את בקשתך'...

ורבן יוחנן ביקש ממנו שלש בקשות. ואחת מהן היא 'תן לי יבנה וחכמיה' - בעיר יבנה ישנו ריכוז גבוה של תושבים יהודים, ובנוסף יש שם גם קבוצה גדולה של תלמידי חכמים, ואני מבקש ממך שתתן לי את יבנה וחכמיה. תשאיר את העיר הזו שלימה, כמו שהיא.

ואספסיינוס נתרצה לבקשתו.

ובי"ז בתמוז שנת 3828 לבריאת העולם נהרס מבצר אנטוניה (החומה השלישית) ובכך נוצרה פרצת דרך אל הר הבית, עד שכעבור שלשה שבועות, בט' באב נחרב בית המקדש השני...⁵

והרבה תלמידי חכמים שנשארו בחיים, לאחר החורבן הגיעו ליבנה, ורבן יוחנן הקים בה את הסנהדרין...

באותה תקופה חי בירושלים רבן יוחנן בן זכאי, ומתוך רגש אחריות, הוא החליט לנסות ולהציל את מה שאפשר... הוא יצא מירושלים והגיע לאהל של אספסיינוס. כשהגיע פנה אליו ובירכו: 'שלום עליך המלך! שלום עליך המלך!'

אמר לו אספסיינוס: חייב אתה שתי מיתות. אחת - שאתה קורא לי 'מלך' ואני איני מלך. שנית - אם מלך אני, אם כן, עד עכשיו מדוע לא באת אלי?

אמר לו רבי יוחנן: מלך אתה, שאלמלא היית מלך לא היתה ירושלים נמסרת בידך, שנאמר: 'וְהִלְבְּנוּן בְּאֵדִיר יְפוֹל' (ישעיהו י, לד). ומה ששאלת, אם מלך אני למה לא באתי עד עכשיו, זאת משום שהבריונים שבינינו לא הניחו לי לבוא.

בתוך כך בא שליח מרומי ואמר לאספסיינוס: עמוד, כי מת המלך, והחליטו גדולי רומי להמליך אותך במקומו!...

מעין החכמה

על הסלע שלרגלי ההר. המשמר של יודפת, היה מן החשובים ממיוחסי כהונה, כי העיר היתה מוקפת עוד מימות יהושע בן נון וכו', עי"ש.

5. בחורבן בית המקדש השני הפסידו ישראל את מעלתם!

וכך כתב רבינו הגר"א זיע"א וליקוטי הגר"א בסוף ספרא דצניעותא - ליקוט ט): משה רבינו היה אב

בהתיקון שהכינותי, עוד טרם מצאתי איזה סימן למקום. ואחרי לימוד המשנה, כה אמר (המגיד): מה לך ולמקום זה שלא הזכר בני"ך, גם אם נהרגו בו רבבות, הן ברצון והן באונס, **אבל חלקם שנאת אחים גרמה**, והתיקון צריך להיות לחצאין...

מקום מושב המשמר שקידשו עצמון לפני עלותם לעשות מלאכתן בבית השני, היא שמאלה

מיבנה לאושא...

לאחר מותו של אספסיינוס מלך טיטוס בנו כשנתים, וגם הוא העניק אוטונומיה מלאה ליבנה וחכמיה. אלא שימי השלוה התורנית הסתיימו עם רציחתו של טיטוס על ידי אחיו דמיטיאן.

דמיטיאן היה חיה טורפת, והרג רבים משרי רומא ונכבדיה באכזריות רבה, שנא את ישראל, לא רק שנאה מדינית, כי אם גם שנאה דתית...

מיד בעלותו על כסא רומא, כבר ציוה להכין הצעה של פקודה, להשמיד את כל היהודים, לא לבד בארץ ישראל, כי אם בכל העולם כולו, מכאן ועד שלשים יום לא יהיה יהודי בכל העולם...

עשר שנים בלבד שהתה הסהגדרין ביבנה, ואז שוב הוצרכה לקחת את מקל הנדודים ולעבור למקום אחר...

ומצאנו לגה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי זיע"א בספרו דורות ראשונים (חלק א - כרך ה, המעשים בהמתיבתא פרק כא - עמוד קמב), שכתב כך:⁶

עד אחרי מיתת אספסיינוס, דהיינו כשמונה שנים אחרי החורבן, התנהלו חיי העם בארץ ישראל תחת משטר של גזירות ורדיפות בלתי פוסקות. אולם הבטחת אספסיינוס לרבן יוחנן בן זכאי בדבר יבנה וחכמיה קויימה, ואכן בזמנו של אספסיינוס פעלה הסהגדרין ביבנה במלוא סמכותה...

מעין החכמה

שבישראל שהעמידו בכח תורתם את עם ישראל.

והירידה התלולה מטה המשיכה במהירות... ונרקבו העצמות... **ועתה, נשארנו תלולית** (ערימה קטנה) **של עפר...**

וכך זה ימשך עד שיבוא המשיח ויתקיים בנו: "הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפְרֵי קוֹמֵי" (ישעיה נב, ב)...

6. ונביא את דבריו כפי שהובאו בספר גלויות סנהדרין (עמוד 33), לגאון הרב מנשה בן חיים (ק"ג).

הנביאים והיה במקום גבוה מאוד, והנביאים שאחריו כבר ירדו משמעותית, ודניאל היה הממוצע בין הנביאים לדורות הבאים.

ומדור לדור הלכו והתמעטו... **וכשנחרב בית המקדש השני - יצאה הרוח מבני ישראל ונשאר גוף בלא נפש.**

ומכל מקום כל זמן שהיו חבורות ושיבות גדולות - הגוף היה קיים. ואז (כשהתבטלו הישיבות), נרקב הבשר - והחשגה וכחות הנפש התמעטו ביותר. אולם, העצמות עדין היו קיימות והם התלמידי חכמים

על ידי אכזריות נפשו חשב דמיטיאן את כל אדם לשונוא ולמתנגדו, עד כי לא היה יכול לסמוך לא על עבדי ביתו, וגם לא על ראשי הגנרלים מצבא שומרי ראשו.

[אצל] דמיטיאן התגלה רגש הישות בקיצוניות מוגזמת, אך אף על פי כן זה מתולדת רגש הישות]...⁷

ושנאתו כל כך גברה עד שגם את השרים שלו הוא הוציא להורג, בטענה שיש להם נטיה ליהדות...

והיו הרבה עבדים שניצלו את זה והלשינו על אדוניהם שיש להם נטיה ליהדות ובכך גרמו למותם.

וכה דברי הסופר הרומאי קסיוס:

מעין החכמה

משגיחין אפין באפין, ומלכין קדמאין מיתו, וזיוניהון לא אשתכחו, וארעא אתבטלת.

ומבואר בדברי רשב"י שאפשר להסביר את 'השבירה' על ידי חמש מילים בלבד, ואלו הן: **'לא הוּו משגיחין אפין באפין!'**, ופירושו: התעלמות פנימית מהמציאות של הזולת! חוסר ענין במציאות הזולת! חוסר השגה ותפיסה ברגשות הזולת!

הנקודות לא השגיחו - לא עניין אותן כלל - מציאות הזולת, ולכן הם נשברו לרסיסים והתפזרו לכל עבר...

והנה, בוודאי, שהנקודות היו בבחינת צדיקים, אך הן היו צדיקים של עולם התהוה, בלי התכללות מכל הקצוות, וממילא בלי יכולת להמתיק את הדינים...

והקב"ה הזהיר אותנו: **"אֵל תְּהִי צְדִיק כְּרֶבֶה"** (קהלת ז, טו) - 'צדיק הרבה', היינו צדיק דתוהו...

ואם זה כך ביחסי אדם לחברו, כל שכן שכן, הוא ביחסים הנעלים והגבוהים ביותר, ביחס שבין איש לאשתו, שהרי רק על היחס הזה נאמר (סוטה יז): **'זכו - שכינה ביניהם.'**

7. כתב הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (שכינה ביניהם, עמוד לב - הערה יא), וזתו"ד:

רבי שמעון בר יוחאי חיבר ספר הנקרא 'ספרא דצניעותא' (ספר הצניעות). הספר עצמו הוא ספר קצר מאוד, בן חמש פרקים בלבד. אך, למרות קוטנו הגשמי, אין סוף לאוצרות החכמה שהוא מכיל בתוכו.

וגילו לנו רבותינו הקדושים שלכל מילה ומילה (שבספר הזה) יש המון פירושים, והספר הזה כולל בתוכו את כל חכמת הקבלה.

והנה, כידוע, אחד השלבים המכריעים בעיצוב העולם כפי שהוא מוכר לנו כיום, היה השלב הנקרא 'שבירת הכלים'. הקב"ה הוציא בתחילה עשר נקודות (עשר ספירות) שמהן נתהווה עולם התוהו... והנקודות הללו לא הצליחו להסתדר ביניהן, והן נשברו...

והנה, בכתבי האריז"ל ישנה אריכות גדולה מאוד בענין 'שבירת הכלים'. אך, לעומתו, בספרא דצניעותא, כל השבירה נכתבה במשפט אחד!

ואלו הן המילים (של הספרא דצניעותא - תחילת פרק א): **'תאנא, דעד דלא הוה מתקלא, לא הו'**

מסילות אל הנפש

פרשת כי תבוא - מאושא חזרה ליבנה

קיימו בעצמם: "חֲבִי כַמְעַט רָגַע עַד יַעֲבֹר זָעַם" (ישעיה כו, כ)... והסנהדרין עזבה את יבנה ועברה לאושא...

ולחכמי הסנהדרין ששהו באותה עת ביבנה נודע כי הרומאים החלו להביט בעין רעה על יבנה... על כן

מאושא חזרה ליבנה...

וגם בכלל לבלי לקבל מלשינות לאמר, כי הוא נוטה לתורת היהודים ושמתנהג בדת היהודים. על כן, כששמעו חכמי ישראל כי האדם הישר הזה עולה על כסא רומא, ובפרט שידעו שהוא איש זקן וחולה, ומי יודע עד כמה זמן תימשך מלכותו, מיהרו לנסוע לרומא לבקש על עמם'...

ובשנת תתנ"ו, השנה הראשונה למלכות נרווה, חזרה ההנהגה (הסנהדרין) ליבנה... ובראש ההנהגה עמד רבן גמליאל, נכדו של רבן גמליאל הזקן...

כך חלפו השנים, עד שבשנת תתנ"ה נהרג המלך דמיטיאן על ידי שומרי ראשו ובמקומו מלך נרווה.

נרווה היה היפוכו הגמור של דמיטיאן, בין כל קיסרי רומא לא היה איש משחית ומחבל כדמיטיאן, ולא היה ביניהם איש אשר היה זך וישר פעלו כנרווה.

וכך כתב עליו קסיוס:

'הוא פקד לבלי לקבל מלשינות מעבד על אדוניו, או אפילו גם מעבד משוחרר,

מעלת תומכי תורה

ב. כל לומדי הישיבה יכלו ללמוד בישוב הדעת, כי היהודים שהתגוררו ביבנה קיבלו על עצמם לדאוג ללומדים לכל צרכי הגוף, באופן שהלומדים יכלו 'להשיל' מעליהם כל קשר לעולם הזה ולהבלי.

ביבנה התקיימה ישיבה גדולה מאוד שבה למדו הרבה מאוד תלמידי חכמים.

ושני דברים היו מיוחדים בישיבה הזו:

א. בישיבה הזו היו החכמים יושבים שורות שורות ככרם (ענבים), ולכן היתה נקראת 'כרם ביבנה'.

מעין החכמה

והיינו שכאשר אדם זוכה, ובכל יום ויום הוא מגלה את אשתו מחדש, בכל מעשה טוב שהיא עושה, או בכל טובה שמטיבה אתו, הוא רואה ומוצא את הטוב שבה, ובכל יום ויום הם מתחברים ומתקשרים יחד יותר, עליו נאמר: 'אשת חיל מי ימצא!'

ומכיון ש'מצא אשה', נוצרת אהבה אמיתית ביניהם ואזי 'מצא טוב'.

ולמרות שכן היו שואלים בארץ ישראל כל חתן שהתחתן, ישנה דרגה גבוהה יותר והיא 'אשת חיל מי ימצא' (משלי לא, ז). כי מצא - לשון עבר. מוצא - לשון הווה. 'ימצא' - לשון עתיד.

אֶסְפֶּה עִמּוֹ וְאֶתָּה עֲשִׂיתָהּ חֶסֶד עִם כָּל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמואל-א טו, ו), והלא דברים
קל וחומר, ומה יתרו שלא קירב את משה
אלא לכבוד עצמו, כך, **המארח תלמיד
חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו
ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה.**

פתח רבי יוסי בכבוד אכסניא ודרש:
"לא תתעב אדמי כי אחיך הוא,
לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו"
(דברים כג, ח), והלא דברים קל וחומר:
ומה מצריים שלא קירבו את ישראל אלא
לצורך עצמן, שנאמר: "וְאִם יִדְעַתָּה וְיָשׁ
בְּסֵם אֲנָשִׁי חֵיל וְשִׁמְתָם שָׂרֵי מִקְנֶה עַל
אֲשֶׁר לִי" (בראשית מז, ו), כך, **המארח
תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו
ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה.**

פתח רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי
בכבוד אכסניא ודרש: "וַיִּבְרַךְ ה' **אֶת־עַבְדֵּךְ אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ... בְּעֵבֹר
אָרוֹן הָאֱלֹקִים**" (שמואל-ב ו, יא), והלא
דברים קל וחומר, ומה ארון שלא אכל
ושתה אלא כיבד וריבץ לפניו, כך, **המארח
תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו
ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה.**⁸

וכאשר שמעו רבי יהודה ורבי יוסי
ורבי נחמיה ורבי אליעזר (בנו
של רבי יוסי הגלילי) שרבן גמליאל הקים
ישיבה ביבנה, עזבו את מקום מגורם
ונסעו ליבנה...

כשהגיעו וראו כיצד תושבי העיר מוזילים
ממונם למען החזקת התורה,
התמלא לבם בהתפעלות אין קץ, והם
ביקשו לאסוף את כל בני העיר לבית
המדרש, ושם, על מדרגות ההיכל, הם עמדו
ושיבחו את מסירות הנפש של בני העיר...
והשבחים הללו נכתבו בגמרא הקדושה.

וזה לשון הגמרא הקדושה (ברכות סג:
עפ"י שוטנשטיין):

**תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לכרם
ביבנה, היו שם: רבי יהודה, ורבי
יוסי, ורבי נחמיה, ורבי אליעזר בנו של
רבי יוסי הגלילי, פתחו כולם בכבוד
אכסניא ודרשו בכבוד בעלי האכסניא
המחזיקים ביד לומדי התורה.**

פתח רבי נחמיה בכבוד אכסניא ודרש,
מאי דכתיב: "וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־
הַקִּינִי לָכוּ סְרוּ רִדּוֹ מִתּוֹךְ עַמְלָקֵי פֶן

מעין החכמה

ה'מעמדות' - הלא הם דמי החזקת חצר
הקודש, בית המדרש והתלמידים היושבים
בו - אותם היו השלוחים יוצאים לגבות בין
החסידים ואנשי שלומו, בערים הקרובות
והרחוקות, מדי שנה בשנה.

8. **סיפר** הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (נסוד
עבדך, חלק ח - עמוד קג, הועתק ברשות
המחבר), וז"ל:

נוהג היה הצדיק הקדוש, רבי פינחס מקוריץ,
לערוך במו קולמוסו, את רשימת

החידה פתורה לפניכם במלואה. נודע להם, שבק ר' שאול הגביר חיים לכל חי - ואיננו...

עודם עומדים, משתאים ומשתוממים על ה'מופת' הגלוי שלפניהם, הבחינה עינו של אחד השלוחים, בשם חדש - 'יצחק דוד' - המופיע ברשימת התורמים שבידיהם. בירור קצר, שערכו בין אנשי שלומם בעיר, העלה, כי המדובר, אינו אלא בנו יורשו של ר' שאול, הגביר המנוח...

קיבל הגביר החדש, אשר קם תחת אביו, את פני השלוחים בסבר פנים יפות, הביע את שמחתו להמשיך בחזקת אביו ובמסורתו, וחנן את הבאים בתרומה נדיבה כיד ה' הטובה עליו.

מני אז, מדי שנה בשנה, מופיע היה שמו של יצחק דוד ב'יר שאול ברשימת תורמי ה'מעמדות', ושלוחי הצדיק מקוריץ פוקדים היו את מעונו ראשונה לכל בני העיר, ונושאים משאת מעם פניו - חוק ולא יעבור.

באחת השנים, שעה שכבר ניצבים היו שלוחי הצדיק על סף עירו של יצחק דוד, והתכוננו, לפי תומם ומנהגם, לפקוד את מעונו, נדהמו לראות, כי נעדר שמו מן הרשימה. והם, שכבר נתנסו לשעבר ב'מופת' שבהשמטת שם אביו המנוח, לא ידעו עתה את נפשם, מרוב חרדה וצער על גורלו של הלה.

ואכן, מדי בואם אל העיר, נודע להם, כי אם אמנם לא בשביקת חיים של חומר הדברים אמורים הפעם, הרי מדובר בשביקת חיי הרוח. שכן סטה הלה מן הדרך, ויצאו הוא ובני ביתו לתרבות רעה, רחמנא לשיזבן.

מסתבר, כי אותו עושר רב, אשר ירש הלה מאביו, לא היה אלא לרעתו. שדרתו הרוחנית, לא אמיצה היתה דיה, ובהכביד נסיון העושר על כתיפיו, כרע נפל

השלוחים, לא היו אלא גדולי התלמידים והחשובים שבהם, אשר עצם הופעתם בערי מושבותיהם של ישראל, נסכה עידוד וחיוזוק בחיי הרוח היהודיים, וגרמה במישרים לביצור חומות הדת והעמדתן על תילן. באותן הזדמנויות, נושאים היו התלמידים מדברותיהם לפני קהלי הקודש שבמקומות בואם, ומעוררים את הציבור על התורה ועל העבודה ועל כל הצריך תיקון.

בין המנויים הקבועים על תורמי ה'מעמדות', נמנה ר' שאול, אחד הגבירים הנודעים בגליל אוסטראה. אף שמו שלו, נרשם היה מדי שנה בשנה בידי קדשו של הצדיק מקוריץ, ברשימה שנמסרה לידי השלוחים, ועל פיה פוקדים היו את מעונו, ומקבלים מידיו מתת הגונה, למען החזקת התורה ולומדיה.

שנה אחת, לאחר שיצאו השלוחים לדרך, סקרו, אגב אורחא, את רשימת התורמים שבידיהם, ולהפתעתם כי רבה, נוכחו לדעת, כי נשמט שמו של ר' שאול מן הרשימה. התפלאו השלוחים פליאה רבה, שכן ידעו כי לא בקטלא קניא באגמא הדברים אמורים, אלא באחד המיוחד שבין התורמים הגדולים, ולא יכלו, על כן, להבין, הכיצד זה שמטה ידו של הצדיק את שמו של הלה מן הכתובים.

וכבר היתה שקלא וטריא נטושה ביניהם, אם שומך עליהם לפנות אל הגביר גם כאשר אינם מצוויים, ולתלות את סיבת העדר שמו מן הרשימה, בשכחה בעלמא - או דילמא 'אין שכחה', ולא באקראי חסר השם ממקומו, ואין להם, איפוא, לפנות, במקום שאמרו לשמוט.

אדהכי והכי, הגיעו לאותה העיר, ועד שלא יצאה שעה מועטת, כבר היתה

הבחינו בשמו של יצחק דוד, אשר חזר והופיע ברשימתו של הצדיק.

עתה, כאשר שמו של הלזה הלך לפניו לשמצה ולדראון בכל הגליל כולו, היתה התמיהה עצומה שבעתים: מה ראה הצדיק לשוב ולמנותו בין המחוברים לטהרה? אולם, השלוחים, אשר הסכינו כבר בפלאות הכרוכים בעניינים אלו, לא הרירו אחרי מעשה רבם מאומה, אבל נעשו מתוחים ודרכים, מצפים להגיע העירה, כדי לחזות בעיניהם בפשר החידה.

ואכן, אך הציגו רגליהם ברחוב העיר, ידעו כבר עוברים ושבים לספר, מן התמורה שהתחוללה לאחרונה באורח חייהם של יצחק דוד ומשפחתו, אשר כמו צפו ועלו, לפתע פתאום, מתהום שקיעתם במצולות החטא, וחזרו בתשובה שלימה לעיני בני עמם.

'כיום', כך נאמר להם, 'שוב אין להכיר בהם את בעלי העבירה והחטאים דאתמול, וכל חזותם אומרת תשובה ויראת שמים. אלא שטמיר הדבר ונעלם, ואיש אינו יודע, מה העילה שגרמה להם לשנות את דרכם ולחזור למוטב!...

בסקרנות מרובה, הגיעו השלוחים אל סף ביתו של הגביר, ובלבבות הומים המתנינו לפתיחת השער בפניהם, מצפים להציץ עין בעין בפניו החדשות של בעל התשובה, ואולי אף לשמוע מפיו פשר מה, מן התעלומה האופפת את תהפוכות חייו.

גוון פניו של הגביר, אשר הופיע בפתח, שונו חליפות, למראה אנשי הצורה הניצבים על הסף. ואולם, חיש קל התעשת וגבר על מבוכתו, וניצוץ של שמחה שניצת באישונו, הצהיל את כל חזותו.

'בואו', ברוכי השם, למה תעמדו בחוץ?! - הריע לעומתם בכל לבו, ותוך שהוא

תחתיו מבלי קום. ולא עוד, אלא שגרר אחריו, בנופלו, את כל בני ביתו.

יריעת המסחר המסועפת, אותה הוריש לו אביו, פרושה היתה על פני אחוזות של פריצים, חולפת בטירות של רוזנים ויד ושם לה בין הגרפים. המשא והמתן עם הללו, תדיר היה, והשהייה במחיצתם - מן הדברים שבכל יום. ברם, עד שהאב המנוח, מחזיק היה בתומתו, יראתו קודמת לחכמתו, ויודע היה כיצד לבוא ולצאת בצל קורתם של ההם, מבלי להינזק ברוחו אפילו כחוט השערה, לא היתה רוחו של בן חסינה דיה, לבל תיפגע מן הרוח הרעה המרחפת במחיצתם, והואיל ונעשה בן בית בין הפריצים הערלים ורגלו מצויה בחברתם, נהפך לו הדבר לרוץ, עד אשר נדחה לגמרי מחוץ למחיצתו.

חיש מהרה, החלו גם בני ביתו נגררים אחרי אורחותיו העקלקלות, ותוך זמן לא רב, חרגו כולם ממסילות יהדותם, עד כי מצאו עצמם נוהים אחרי הליכות גויי הארץ ומחקים את מעשיהם.

הגיעו הדברים לידי כך, שנעשו מנודים לשמים ולבריות, וְהִדְיָה כֵל הַקְהִילָה היהודית את רגליה מארבע אמותם.

עתה, נהיר היה, כי חש הצדיק ממקומו וצפה בעיני רוחו הזכות והטהורות, ברעה אשר מצאה את הנגיד הלזה, ואשר על כן הדיר עצמו מממונו, לבל יהנו, חלילה, הוא, הקדוש, ותלמידיו הקדושים, ממקור לא טהור כמות זה.

מני אז, שוב לא נזכר שמו של יצחק דוד בין התורמים, ולא עלה זכרונו ברשימת ה'מעמדות' - כאילו מת ועבר ובטל מן העולם...

שוב חלפו שנים אחדות, השלוחים יצאו לדרך כלימודם, והנה, למרבה הפלא,

הגליל, ולא רק על פני כל הארץ, אלא אף בשמים ממעל, בפמליא של מעלה! הסכיתו ושמעו!...

היה הגביר יושב ומספר, והשלוחים מטים אזניהם כאפרכסות, בולעים בשקיקה ובהתפעלות כל תיבה ותיבה היוצאות מפיו...

ונביא את סיפורו בגוף שלישי (נסתר):

שעת צהרים היתה. יצחק דוד הגביר, אשר סר מני הדרך, סיים זה עתה בביתו את ארוחתו הדשנה, אשר לא הצטיינה בכשרותה כלל ועיקר, והשתרע על יצועו לשינה של צהרים.

אך נעצמו שמורות עיניו, החל בעל החלום מתגרה בו. נטלו בציצית ראשו, ונשאו הרחק הרחק, אל אחת מערי הספר, בהן מתקיים היה יריד משותף של כמה מדינות.

כדרכו בשנים האחרונות, מאז השליך את יהדותו אחרי גוו, קבע הגביר את אכסנייתו בבית מלון מפואר בעיר, מבלי לחוש כלל למטבח הטריפה הנכרי אשר שירת את החוסים בצילו.

בעת סעודת הצהרים, בעודו מיסב אל שולחנו עמוס המזון ומיטיב את לבו בשפעת מאכלי הפיגול הערוכים לפניו, התקרב למחיצתו יהודי של צורה בלתי מוכר, ומסר לו, כי שליח בית דין של העיר הוא, וכי בא להזמינו לדין תורה...

הסמיק הגביר עד תנוכי אזניו, הביט על סביבותיו, אם אין איש מבחין בחרפתו, ובכלימתו כי רבה לאט לאוזן האיש, לאמר:

לא איש דין ודברים אנכי! אם נושה בי אי מי משאת מאומה, הנני לשלמה לו באין טענה ומענה. רק הואל נא להביא הלום את שטר חובו ואפרענו על אתר!...

עובר לפניהם בהדרת כבוד, הצעידם לפני ולפנים אל טרקלינו.

לאחר שנתיישבו סביב השולחן שבטרקליו, עוד בטרם פצו השלוחים את פיהם לדבר דבר, פתח הוא, בקול נבוך קמעה, ואמר:

'הרשו נא לי, אורחי היקרים, להביע את השאלה הדוחקת בלשוני:

'מיהו זה ואיזה הוא, אשר כוון את פעמיכם, אימתי לבוא לפקוד את מעוני, ואימתי לחדול! הלא זה שנים מספר אשר ראות פניכם לא זכיתי!'

כחכחו השלוחים גברונם, פלבלו בלשונם, לבסוף נענו והשיבו דברים כהווייתם:

'האמת נאמר ולא נכחד! לא ברשות עצמנו אנו עומדים, אלא שליחותו של רבינו הקדוש אנו עושים. על פיו ניסע ועל פיו נחנה! בכל שנה ושנה, בטרם צאתנו לדרך, מפקיד הוא בידינו את רשימת הפקודים, הרשומה בעצם כתב יד קדשו ועל פיה גובים אנו את ה'מעמדות'. כאשר הופיע שמכם ברשימה - באנו, וכאשר הושמט - חדלנו. וכבר היה הדבר לעולמים, באותה שנה בה נפטר אביכם המנוח, עליו השלום, לבית עולמו. אף אז, שם אביכם הושמט, ושמכם, בנו, הופיע תחתיו!...

האזין הגביר לדברי השלוחים בהתפעלות עצומה, ומבלי משים, החלו עיניו זולגות דמעות. הוא התייפח חרישית במשך שעה ארוכה, כשהשלוחים יושבים ודוממים במבוכה.

'אספר לכם, רבותי, גופם של דברים, מהי הסיבה שהניעתי לחזור בתשובה, נענה הגביר ואמר לאחר הפוגה ממושכת, 'ותדעו, כי יושב הוא, אמנם, רבכם הקדוש, בעיר מושבו, באוסטראה, אולם, מצודתו פרושה, לא רק בכל

שוב הושאר הגביר לנפשו בחדר ההמתנה שלפני מושב בית הדין, ונתיישב להמתין כמקדם.

משיצאה שעה ארוכה, ואין קול ואין קשב, אזר הגביר בנפשו עוז, ויצא את הבית בשנית. הוא תעה מעט ברחובות קריה, אך עד מהרה שב ומצא עצמו בבית מלונו, סמוך ונראה לצלחתו...

משהגיע שליח בית הדין להזמינו בפעם השלישית, היה כבר מראהו זועף ומאויים עד להחריד. הוא נזף קשות בגביר הסורר, וגררו כאסיר נמלט בחזרה לכלאו.

הפעם, לא נצטוה הגביר להמתין ולא כלום, כי אם הוכנס מיד לחדר בית הדין פנימה.

בחדר הדור, נאה ומפואר, מסביב לשולחן ארוך, הסבו דיוקנים נוראי הוד, זוהרים כמלאכים וזיו השכינה זורח עליהם. הם נתנו את מבטי עיניהם בגביר הנכנס, והוא חש כמו שיפודים מלובנים באש ננעצים ברמ"ח אבריו ובשס"ה גידיו...

עוד רגע, ואל החדר נכנס אי מי נוסף, אשר עד מהרה נתברר, כי תפקיד קטיגור לו, והוא פתח לגולל מסכת של דילטוריא על הגביר הנתבע, אשר הלכה ונתארכה כאורכה של גלות...

החל הלה מונה אחד לאחד את חטאי הגביר בשנים האחרונות, למאז פרק מעליו עול תורה ומצוות, והיה הולך ומונה מבלי קץ ותכלה, עד כי צללו אזני הגביר בעצמו משמוע. עיניו חשכו, ברכיו החלו פקות, עוד מעט ויתמוטט תחתיו. אלא שהמסכת היתה עדיין בעיצומה, באין לראות את קיצה...

סוף כל סוף, לאחר שעות ארוכות ומייגעות, כילה האיש את מלאכתו, ונדם. חברי בית הדין, החלו שוקלים וטרים בינותם באשר לדינו של

'לא, אדוני! - השיב לו הלה בנועם שפה - 'לא כך היא המדה! אם מזמין בית הדין את כבודו להופיע בפניו, לא מן הכבוד הוא לדחות את ההזמנה! יואל נא לבוא!'

כה נעימה ומשכנעת היתה שיחתו של האיש, עד כי נבצר מן הגביר לסרב לה. הוא ביקש, איפוא, רק לסיים את ארוחתו, אולם, גם זאת לא ניתן לו. הלה סירב בתוקף להניח לו להשתהות אפילו רגע אחד, כשטענתו עמו, כי בזיון בית הדין נגע בכך.

כשבוי אחר שובו, הילך הגביר אחרי האיש, עד אשר הגיעו ובאו לבנין בית הדין. שם, הורה לו הלה לשבת ולהמתין בחדר החיצון שלפני טרקלין מושב הדיינים, והסתלק.

עוד הגביר יושב וממתין, משתאה לדעת את אשר לפניו, ושמש בית הדין לפניו הופיע.

'הואל נא להמתין', נם השמש, 'עד אשר יתפנה בית הדין לטפל בעניינדך!'
אמר ויצא.

לאחר שעה ארוכה של המתנה, משהוחיל הגביר עד בוש, ואין איש מזמינו להיכנס לאולם פנימה, פקעה סבלנותו, והוא קם ויצא את הבית בדרכו חזרה אל מלונו.

ויהי, אך שב ונתיישב אצל שולחנו, להמשיך סעודתו במקום שפסק, ושליח בית הדין הראשון שב והופיע בפניו, תפסו בזרועו, ובקול שנימה של טרוניא מהולה בו אמר:

'אכן, נימוס נאה הוא זה, להניח את בית הדין ולצאת!'

עתה, כבר היה הגביר מהלך אחריו כשה לטבח יובל, וכשכל עשתונותיו עוממים גרר את רגליו בשווקים וברחובות אחרי האיש.

דומיה קצרה נשתררה באולם בית הדין, עם כלות הצדיק מקוריץ את דבריו. לאחריה, נשמע קול רעש גדול, של כל חברי בית הדין, העונים ואומרים פה אחד:

'נאמנים' עלינו דבריו של רבי פינחס! כאשר אמר, כן יקום וכן יהיה!"

בקול חבטה עצומה, הושלך הגביר ממטתו ארצה, וכאשר נזעקו בני הבית ובאו למשמעה, מצאוהו מוטל בקצהו השני של החדר, חבוט כהוגן מעוצמת הנפילה...

'שום' ספק לא נותר בלבי, באשר לאמיתותו של החלום! - סיים יצחק דוד הגביר את סיפורו באזני השלוחים. כשכולו רוטט מהתרגשות ושיניו דא לדא נקשן - 'מיד, על אתר, צייתי לאסוף את כל המאכלים הבלתי כשרים שבבית, על הסירים והמזלגות, על הכפות והיעים, ולהטילם באחת אל מצולות הנהר החוצה את עירנו!"

'לאחר' מכן, כינסתי מסביבי את בני ביתי הנדהמים, וגוללתי באזניהם את החלום הנורא מראשיתו ועד תומו, תוך אזהרה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי מי מהם, אשר לבבו פונה היום מעם ה', ואיננו מתכוין ללכת בדרך עמי ולשוב בתשובה שלימה, עליו לעזוב בו ביום את הבית, ורגליו לא ידרכו בו עוד לעולם!"

'דברי' הנמרצים עשו את שלהם, בסייעתא דשמיא, וגם אם מי מבין בני ביתי - אשר הורגלו כבר מזה עידן בהפקיאר - התקשה לחזור ולהסתגל לחיי הקדושה, הטוהר והמוסר, בדרך התורה והיראה, הרי חייב היה לעשות זאת בעל כרחו, עד אשר התגברו כולם, ברוך השם, על יצרם הרע, שברו את קליפתם, והינם כיום יהודים שלמים לאלקיהם, בכל לבם, נפשם ומאודם, כמקדם, ואף מעבר לכך!"

הגביר, והוא, אזניו שומעות ולבבו מבין, כי כלתה אליו הרעה, לנוכח משא עוונותיו הכבד מנשוא.

וכבר קרוב היה גזר דינו להיחרץ למיתה על אתר...

'שרוע' הוא עתה על יצועו בביתו, שקוע בשינה של צהרים, נשמע הקול מדבר, 'ראוי הוא, איפוא, החוטא כבד העוון הלזה, כי תהא שנתו זו שינה עולמית, למען יחל מיד לרצות את עונשו בכף הקלע'...

מיד, חש הגביר, כי נשמתו עומדת לצאת מגופו...

אלא שאז, התרומם לפתע אחד מן היושבים ראשונה בשולחן בית הדין, הטיח בכף ידו על השולחן, ונטל את רשות הדיבור.

'האיש' הלזה, נשמע קולו ברמה, 'זכה במשך כמה וכמה שנים, להימנות על תומכי התורה ולומדיה. בעין יפה וברוח נדיבה, תורם היה את סכומי הימ'עמדותי אשר השתתי עלי, ומעולם לא השיב את פני שלוחיי ריקם'.

הגביר המופתע, אשר עד הנה לא ההין להגבירה ראש ולהביט נכוחה בפני הלהבים של היושבים לפניו, זקף עתה את ראשו והביט נדהם בפני הסניגור שקם לו לפתע. לנגד עיניו, הופיעה בכל זוהרה ויפעתה, דמותו של הצדיק הקדוש, רבי פינחס מקוריץ. הגביר שב והשפיל את עיניו, וקולו של הצדיק המשיך להדהד ברמה:

'בזכות' אותה מצות צדקה, אשר זיכתה אותך אף בחלק בתורה, כדאי הוא האיש הזה, כי תינתן לו ההזדמנות לחזור למוטב! מבקשני, איפוא, כי גזר דינו ידחה לפי שעה, חייו ינתנו לו במתנה, ובטוח אני, כי בוודאי יתעורר להטיב את דרכיו מכאן ולהבא, ולחזור בתשובה שלימה לפני אבינו שבשמים!"

והנה בוודאי יש להאריך הרבה בשלשת הדרשות הללו, אך אנו רוצים להתמקד דוקא בדרשה הרביעית - בדרשה של רבי יהודה...

ארבעים שנה במדבר...

כידוע, אבות העולם, אברהם יצחק ויעקב, קידשו וטיהרו עצמם בתכלית מכל ענייני העולם הזה, עד שזכו והתעלו למדרגות נוראות ונשגבות, ונעשו מרכבה לשכינה, ולכן לא היתה לגשמיות שום שליטה עליהם!

אך אחר כך השתעבדו צאצאיהם במצרים, ושם נעלמו כחותיהם ונתנונו...

וכך חלפו עליהם מאות שנים עד שבסופו של דבר הם נגאלו ממצרים, והגיעו למרגלות הר סיני, ושם הם זכו ונטהרו, וכל הזוהמא שנדבקה בהם מימות עולם סרה מהם, והשכינה העליונה שרתה עליהם בשלימות.

אותו דור שזכה לקבל את התורה הקדושה היה בעל מעלה גדולה ונשגבה מאוד, והוא נחקק לנצח בשם 'דור המדבר'.

וכתב הגה"ק רבי נתן צבי פינקל, 'הסבא' מסלבודקא זיע"א, וז"ל:⁹

בית המדרש ביבנה מלא מקצה לקצה, כל לומדי התורה ויושבי העיר, התקבצו ובאו לשמוע את דרשתם של ארבעת החכמים הללו במעלת מחזקי התורה.

והנה נעמד רבי יהודה ופתח **בכבוד תורה** ודרש:

"הַסֵּפֶת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לְהַ' אֱלֹקֶיךָ" (דברים כז, ט) - וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל? והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה! אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני.

ומבואר בדברי הגמרא שרבי יהודה שיבח את תושבי העיר יבנה, והשבח שהוא שיבח אותם היה בכך שפתח **'בכבוד תורה'**...

טוב, לא הבנתם? לא נורא! המשיכו וקראו...

ונפתח במעט רקע:

מעין החכמה

לה, אשר הנחהו בדרך אמת וסייע בידו לשוב לצור מחצבתו.
9. אור הצפון (שמות עמוד קלב).

בשמחה רבה, תרם הגביר לידי השלוחים, את תרומת ה'מעמדות' אשר הושתה עליו, ופיו לא חדל למלמל דברי תודה

פרשת כי תבוא - סוף סוף עם!

עצמיותו היתה תפילה, וכך גם משמעותו של דור דעה, שכל מציאותם ועצמאותם היתה דעה.

דור המדבר, היה מופשט לגמרי מהעולם הגשמי. הם חיו כאילו בשמים, בין עמוד הענן ועמוד האש, ומרוחקים מכל תנאים גשמיים, ואף לא היו להם מצרכי אכילה, וניזונו מהמן הנקרא: "לֶחֶם אֲבִירִים" (שם עח, כה). כלומר לחם מן השמים...

דור המדבר היו מופשטים מכל גשמיות במשך ארבעים שנה!

דור המדבר זכו - במשך ארבעים שנה - לשהות במדבר תחת כנפי השכינה, בצילו של משה רבינו, ולעסוק בתורה...
עד שהגיע ובא היום האחרון...

בשבעה באדר (שנת 2488 לבריאת העולם) מלאו למשה רבינו 120 שנה, והוא היה היום האחרון של משה רבינו בעולם הזה...

סוף סוף עם!

ובנוסף הוא הספיק לכתוב ספר תורה, וכשסיים לכותבו הביאו לבני שבטו - שבט לוי...

והשמועה על כך פשטה כאש קוצים בכל מחנה ישראל: משה רבינו הביא את ספר התורה שכתב לשבט לוי...

הנה דור המדבר הגיע למדרגות המופלאות ביותר. הוא הדור אשר ראה כל האותות והמופתים שעשה ה' במצרים ובקריעת ים סוף. הוא הדור אשר זכה לחזות בהופעתו של ה' בהר סיני, לשמוע את דברות קדשו ולקבל מידו את התורה. הוא אשר עמד על סודם של מלאכי עליון וקראו: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שמות כד, ז), שהקב"ה תמה על כך ואמר: 'מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו?!' ועוד ועוד.

ולא עוד, אלא שהנבואה הכתירה אותם בשם 'דור דעה' כפי לשון הכתוב: "וְדַרְדַּע" (מלכים-א ה, יא), שחז"ל פירשו שיזה דור המדבר שהיו כולם מלאים דעה' (ילקוט שמעוני, מלכים-א - רמז קעח), ומשמעותו של התואר 'דור דעה' היא שכל מהותם היתה דעה.

בדומה לזה מצינו לגבי דוד המלך ע"ה שאמר על עצמו: "וְאֲנִי תַפְלָה" (תהלים קט, ד), שהכוונה היא שכל

משה רבינו ביומו האחרון הספיק ללמד את עם ישראל שלש פרשיות מחומש דברים, והן: נצבים, וילך, האזינו.

לאחר מכן הוא בירך את כל עם ישראל באהבה אין קץ - והברכות מובאות בפרשת וזאת הברכה.

אך למרות זאת, למרות הלימוד, העמל והיגיעה של עם ישראל, הוא עדיין לא השתכנע שהם ראויים להיקרא 'בני תורה', עד...

עד שהגיע ובא היום האחרון, היום שבו משה רבינו נותן את ספר התורה לבני לוי, ועם ישראל מוחים על כך...

רק אז 'המתח' הנפשי של משה מתפוגג! - עתה כבר אין לי מה לחשוש, הם באמת ראויים להיקרא 'בני תורה'!

וצריך להבין מדוע משה רבינו היה 'במתח'? מדוע הוא חשש שהם עדיין לא זכו להתחבר לתורה?

ומצאנו להגה"ק הרב יוסף שלום אלישיב זיע"א שביאר כך, וזה לשונו:¹⁰

'כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, פתח רבי יהודה את כרם יבנה - 'הִסְפַּת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם', וכי אותו יום ניתנה תורה לישראל והלוא אותו היום סוף ארבעים שנה היה? - **כל כך הרבה נסיונות נתנסתה באותה התקופה שניתנה, עד לסוף 40 שנה.** וכמה קמו עליה להחריבה... ובכל זאת חביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה תורה מסיני, וזה הַיּוֹם

והשמועה הזו גרמה לעם ישראל זעזוע נורא...

וכך כתב רש"י בסוף פרשתנו - פרשת כי תבוא:

'שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי כמו שכתוב בפרשת וילך: "וַיִּתְּנָה אֱלֹהֵי-הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי" (דברים לא, ט), באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו: משה רבינו! אף אנו עמדנו בסיני וקיבלנו את התורה וניתנה לנו. ומה אתה משליט את בני שבטך עליה? ויאמרו לנו יום מחר - לא לכם ניתנה, לנו ניתנה. ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם: "הִסְפַּת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם לְה' אֱלֹקֶיךָ" (שם כז, ט) - היום הזה הבנתו שאתם דבקים וחפצים במקום...'

על מדרגות ההיכל ביבנה עמד רבי יהודה ודרש: 'הִסְפַּת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעַם לְה' אֱלֹקֶיךָ' - **וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל? והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה!** -

עם ישראל לומדים תורה עם משה רבינו כבר ארבעים שנה! תורה נקיה, תורה טהורה, תורה לשמה...

ארבעים שנה עומד משה רבינו ומסתכל על הלימוד שלהם.

מעין החכמה

10. קובץ תשובות (חלק א - סימן ט).

ולא נראית ישנה כדי להוסיף או לשנותה.

לפני שנבאר את דבריו, נקדים...

הִנֵּה נְהַיִיתָ לְעַם, מִה שִׁישׁ לְךָ אַחִיזָה וְקִיּוֹם בְּעוֹלָם מִפְּנֵי שַׁחֲבִיבָה תּוֹרָה עַל לומדיה בכל יום ויום כמו שניתנה,

תּוֹיֹת - מזון הנפש

בלכתו, אני מהרהר לי, שלפני שנים לא מרובות משאת נפשו של

אדם כזה היתה לחסוך מספיק כסף כדי לשפר את רמת הדיור שלו, או לפתוח עסק עצמאי. למטרה זו היה עובד שעות נוספות וחוסך ומצרף פרוטה לפרוטה. כיום הוא מוציא את כספו עבור תּוֹיֹת, תּוֹיֹת תיור בארצות זרות, בנופים מיוחדים ובאתרים רחוקים.

הזרם הבלתי פוסק של תוכניות טיול בחו"ל, המוצע בעיתונות וברדיו, ואף בקטלוגים צבעוניים הנשלחים הביתה על ידי סוכנויות הנסיעות, מעיד שהטכנאי שלנו אינו בן יחיד במרדף זה אחר תּוֹיֹת. כל קיץ יוצאים מארצנו הקטנה והעניה, הנתמכת במיליארדים על ידי אמריקה, מאות אלפי תושבים, לתור את כדור הארץ, ולחזור עמוסי תּוֹיֹת ופילמים מצולמים. ארצנו הקטנטונת אינה בת יחידה בתופעה זו. המדובר הוא בתופעה כלל עולמית המקיפה מאות מיליונים של בני אדם.

בשיחה שמסר הגאון הרב יוחנן דוד סלומון זי"ע"א אמר כך:¹¹

הטכנאי שבא לתקן את מכונת הכביסה שלי הוא דברן גדול. הוא מספר בהתלהבות על הטיול המתוכנן הבא שלו. באירופה כבר היה פעמיים, באירופה המערבית ובמזרח אירופה. מפיו קולחים בשטף שמות ערים ואתרים בהם ביקר. יש לו גם הרבה תמונות שצילם שם, כך הוא מספר בגאווה. עכשיו, חלומו הגדול הוא דרום אפריקה. אך זה עולה הרבה כסף ולכן לא יוכל להגשים את חלומו בקיץ הקרוב אלא רק בקיץ שלאחריו. זוהי משאת נפשו הנכספת בה הוא הוגה.

לפני לכתו הוא אינו שוכח לתחוב בידי כרטיס עם מספר הטלפון שלו. אתה לא מוכרח להזמין תיקון דרך החברה ולחכות יומיים, הוא אומר. צלצל ישר אלי, ואבוא אליך אפילו באותו יום. מהמשכורת בחברה קשה לצאת לטיולים בעולם, הוא מוסיף בקריצה, אתה מבין?

מעין החכמה

11. בעין יהודית (חלק א - עמוד 194).

תמורת 50 אלף דולר בערך ניתן להירשם אצל חברה אמריקאית המבטיחה לך מקום באחת הטיסות הראשונות לירח, כאשר טיסה כזו תהיה מסחרית ופתוחה לאזרחים. להימנות על עשרת הראשונים כבר לא תוכל, כי עשרות אנשים, לא עניים במיוחד, כבר רשומים בתור לְתִּיּוֹהַ מהממת וראשונית זו.

מגן הַתְּחִיּוֹת שהעולם מציע הוא אינסופי, הוא כולל טיסה בגלשני אויר, טיפוס צוקים, השתלשלות למערות עלומות וחילה במחילותיהן התת קרקעיות, סיורי צלילה בקרקעית הים, ועוד אין מספר תְּחִיּוֹת, אשר ככל שתגדל סכנת הנפשות הכרוכה בהן כן תגדלנה הַתְּחִיּוֹת בביצוען וכן תגדל המשיכה אליהן.

גם למסכנים שאין להם כסף או אומץ או יכולת גופנית מתאימה, מציעה הספרות, הקולנוע והתיאטרון, ואמצעי התקשורת למיניהם מסעות תְּחִיּוֹהַ דמיוניים, גדושי מתח ופחדים, בגבהים ובתהומות, בשדות קרב ובין חיתו טרף.

על גל זה של רדיפת תְּחִיּוֹת עלתה גם הפרסומת המסחרית. מפרסמי אולם חתונות מבטיחים לך תְּחִיּוֹהַ בלתי נשכחת, וביטויים כמו 'כל רגע תְּחִיּוֹהַ', וכדומה, חוזרים ונשנים בפרסומת של מוצרים נדושים. אפילו יצרני נעלים רגילות בעלות סוליות גומי מבטיחים לך בפרסומת שלהם תְּחִיּוֹהַ של ריחוף, לא פחות.

כל מי שצרכיו החומרניים הבסיסיים מצויים לו מתחיל לתור אחר תְּחִיּוֹת.

המקור לְתִּיּוֹת אינו מוגבל דוקא לתיירות. תופעת הסמים, סמי ההזיות, שפשטה כדלקה ממארת בכל העולם המערבי, שייכת אף היא לנהירה המונית זו אחר תְּחִיּוֹת. אחרי סיפוק צרכי החיים הבסיסיים עומדת בתור כמשאת נפש עליונה השאיפה לרכוש ולבלוע תְּחִיּוֹת, מכל המינים ומכל הסוגים, גם תְּחִיּוֹת מפחידות וגם מסוכנות.

תמורת 10 שקלים בלבד תזכה בַּתְּחִיּוֹהַ להישטף בזרם מים חזק מגובה של עשרות מטרים ויותר בשיפועים מפחידים וּבְתִּיּוֹת מסחררות, ותחזור הביתה מהבילוי במגלשת המים שבע רצון מאוצר הַתְּחִיּוֹת המצמררות שרכשת לך.

תמורת כמה עשרות דולרים, ולפעמים יותר, ניתן לזכות במנת סם שמשלחת את הנוטל אותה לעולם צבעוני גדוש תְּחִיּוֹת פסיכודליות למשך 24 שעות. וכשמקיצים מזה רוצים עוד, ורוצים יותר, ושום ענין אחר בעולם אינו קיים כלל.

תמורת אלפיים דולר ניתן להשתתף בספארי באפריקה בציד נמרים אמיתי. כל האורחים שלך ישבו בסלון פעורי פה כשתספר על הרפתקאותיך בגיונגל בחצות הלילה כאשר הנמר הנוראי הלך והתקרב...

שעתים, נתון אף הוא לתהליך דומה התורם רבות לקיצור ימיו. לא שנים רבות יכול אדם לשבת בוהה בין קירות דירתו השוממים ולהשאר בריא בנפשו. אם יש לו מזל, לעתים יכולה להציל את חייו מרפסת קדמית עליה הוא יושב ומסתכל במכוניות החולפות בכביש, ובעוברים ושבים על המדרכה למטה. גם זו תּוּיָה. **התּוּיָה והגירויים החיצוניים הן מזון הנפש, ובלעדיהן הנפש גוועת, כשם שהגוף גווע מחוסר מזון.**

אלא שהבדל גדול מפריד בין מזון הנפש למזון הגוף. הגוף אינו יכול לייצר מתוך עצמו את החמצן לנשימה, את המזון לאכילה, ואת הכסות והריהוט הדרושים לגוף. אלה מוכרחים לבוא מן החוץ, ואין כל תחליף לחוץ כמקור לכל אלה. אבל באשר לתּוּיָה המשמשת מזון לנפש, הדברים שונים לחלוטין...

ניתן לקבוע בלי הגזמה יתירה שחיים אנו בעידן התּוּיָה. העולם כולו הפך לצרכני תּוּיָה. הכל רצים אחריהן, הכל מבקשים אותן בכל קצות תבל, ומשלמים בעדן בכסף מלא, ואף בבריאות, ולפעמים אף בחיים.

תּוּיָה הן באמת מזון נפשי הכרחי. המצב הקרוי 'חסך תּוּיָה' הוא אחד העינויים הקשים ביותר לנפש של אדם, ומסוגל אף להוציאו מן העולם. אדם הנמצא בבית סוהר ברוסיה, עדיין ניתן לאיים עליו בצניגוק. בתוך תא בטון עמוק באדמה בו לא רואים ולא שומעים מאומה מחוץ לשומר המכניס פעם ביום את מנת המזון היומית, דעתו של אדם רגיל הולכת ומיטרפת עליו.

גם זקן בודד שבנו היחיד הגר בחיפה בא לבקר פעם בשבוע לשעה -

התּוּיָה - כח הבחירה

בתאוות של העולם הזה: בקריאת עיתון, ושאר שטויות. או להשביע את הנפש באור אלקי זך וערב...

ולמרות, שלפי האמת, אין זו בחירה כלל, כי כדי שתהיה בחירה צריך ששני הדברים העומדים זה מול זה יהיו (בערך) בני אותו משקל, ואילו כאן, המרחק ביניהם הוא

כאמור, התּוּיָה והגירויים הן מזון הנפש, ולכן כאשר הם חסרים לאדם הרי הוא מרגיש הרגשת רעב - רעב לתּוּיָה.

וכאן, בנקודה הזו, של הרגשת הרעב, נולדת אפשרות הבחירה.

או אז ניצבת הנפש בפני שתי אפשרויות, האם להשביע את הרעבון שלה

לאין ערוך! שהרי מה היא הנאה גשמית לעומת הנאה אלקית - אין ואפס!¹²

אך, זה כחו של יצר הרע, לסמאות את עיני הבריות ולגרום להם לחשוב שיש משהו בהנאות הגשמיות...

עיקר החזקה - בלבב פנימה

ונרחיב עוד מעט:¹³ טבע האדם שמקבל חיות מכל דבר חדש. לכן גם רואים שטבע האדם, שהוא מחפש תמיד לשמוע חדשות, ולרכוש דברים חדשים ובגדים חדשים וכדומה, או שמחפש לגוון את חייו בכל

מעין החכמה

אך ככל שיכין לבבו להשראת השכינה, לדביקות באור נשמתו, כן יתרחבו מושגי השגתו, וקשרי חייו עם הקניית העומדות מעל החוש והגבול, ילכו ויתעבו, ותגדל השגתה ובהירותה...

כשבא האדם למדה זכה וקדושה זו, כבר אחזה בו הנשמה בגבורתה, ומשם ועד הופעת זהרורי רוח הקודש, בחלום וחזיון לילה, תהא הדרך בהירה ונעימה, וידבק האדם בקונו בכל עומק חייו וכל תוקף אהבתו.

ומגודל אהבת ה' אותו... יהיה מרבה בו שפע ברכה, ותנוח עליו הרוח, לראות עולמו בחייו, ולהשיג השגות נפלאות שבהירות לנשמה בעצמה, יותר מבהירות המציאות הגלויה לעיני בשר.

כללו של דבר, עולם הנשמה עשיר מאוד מאוד, געועי הנפש לה' יתברך חקוקים בה, וממילא עולמות התפילה והניגון, הכוונה והדביקות הפנימית בה מוצאים את מלא הווייתם וקביעותם. כמו כן ההשגות הפנימיות, שתחילתן בהשכלת רזי תורה, והמשכן ביחודי שמות וכוונות פנימיות, ועילויין בהשראת רוח הקודש והשגת נסתרות - מושרשות הן בקדושת הנשמה...

13. הובא בעלה לתרופה' (תשע"ו, קובץ גליונות - עמוד 21).

12. ונעתיק את לשונו של הגה"ק רבי חיים הכהן, 'החלבן' זיע"א (טללי חיים - ויחד ללבנו, עמוד ע):

נשמתו של יהודי היא חלק אלוקה ממעל, אין היא מהולה ואחווה בחומר, אלא אדרבה, דרה במרומים, שפתה ומושגיה הם ענייני נצח, אורות האצילות ושפעת אור אין סוף...

ממנה נולדים באדם כל רגש ורעיון הפונים כלפי מי שהוא טמיר ונעלם. אהבת ה' ויראתו, הערבה והגעוע לדביקות בו יתברך, שמחת הלב בעסק הרזים ומחשבות הקודש, כל אלו הם תולדות מהארת הנשמה באדם. מושגים אלו טבעיים מאוד לנשמה, וככל שהיא קונה קנין נכבד בחיי האדם, כן עניינים אלו הולכים ומתגברים ומתעצמים בו...

ההשגה הרוחנית היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, החל מנטפים מאורה של הנשמה, ועד לגילויים עצומים, כנבואה ועלית נשמה.

כשמהות חיי האדם מוגבלת רק למרחבי הנפש והרוח, אזי הוא אטום להרגשת רושם מכל דבר שאינו מלוכב בחושים, ומוגבל בגבולת הטבע וההגיון הרציונלי.

זה מחמת שחי בהרגשה שהעולם מונהג בדרך הטבע, וכאילו היום הוא המשך לאתמול, ואותה המצוה שעושה עכשיו, הוא עשה גם כן אתמול, וממילא כשהדבר ישן אצלו, אין לו שום חיות, כאשר הדבר חוזר על עצמו כמה פעמים.

אך כשידבק את מחשבתו בזכרון שהעולם הוא באמת עולם רוחני, אזי יקבל חיות חדש בכל פעם, כאילו זו הפעם הראשונה. ואפילו שבגשמיות פעולת מעשה המצוה נראית אותו דבר כמו בפעם הקודמת - סידור התפילה נראה אותו סידור, התפילין הן אותן תפילין, והשולחן שבת הוא אותו שולחן עם אותם המאכלים - אף על פי כן באמת הכל חדש לגמרי.

ומי שחי באופן כזה הרי שהוא חי חיים אמיתיים, ויש לו חיות בכל רגע מימי חייו, כי הוא חי חיים חדשים בכל עת.

ואף אם נופל מעבודת ה', הוא יכול תמיד להתחדש, לשכוח מכל מה שעבר עליו, ולהתחיל התחלה חדשה אפילו בפעם האלף באותו היום, כיון שמאמין שבכל רגע ה' יתברך מחדש את הבריאה, ומשפיע שפע חדש לבריאה מה שלא היה מקודם, וממילא אין קשר בין הרגע הקודם לרגע של עכשיו, וכשמדבק את מחשבתו לאמונה זו יכול להפוך את כל הרגלי חייו ברגע אחד, ולהתחיל לעבוד את ה'...

ונוסף עוד נדבק...

מיני דברים. אלא שכמובן כל דבר חדש שרוכשים מתיישן לאחר תקופה קצרה, ואז מחפשים לקנות משהו חדש או ללכת לאירוע חדש בשביל להרגיש חיות.

אך עיקר החיות האמיתית הוא - מי שמוצא את ההתחדשות בתוך נשמתו פנימה. כי בגשמיות לא שייך להתחדש באופן שיקבל חיות תמידית שיחזיק לאורך זמן, כי כל דבר גשמי מתיישן לאחר זמן. ורק למעלה במה שנעשה בעולמות העליונים, שם יש התחדשות תמידית, כי בכל רגע קורה שם חדשות נפלאות ביותר. כי הבריאה מתנהגת בכל יום על פי הנהגה של הספירות בסדר מיוחד לאותו היום, כמו שלא היה מעולם. ובכל מצוה שנעשה כאן בעולם הגשמי והדומם, נעשה למעלה נחת רוח חדש ועליית העולמות באופן מחודש לגמרי.

ולכן מי שרוצה לקבל חיות מעבודת ה', מוכרח להתחזק באמונה, שמעבר לגשמיות שרואה בעיניו, יש הרבה דברים רוחניים המתחדשים מעת לעת על ידי המעשים טובים שעושה, וכפי כמה שזוכר את האמונה הזאת בתוך כל דבר שעושה, כך הוא מתחדש ממש מכל מצוה שעושה.

כל יהודי צריך להתחדש תמיד בעבודת ה', לא לעשות את המצוות כמצות אנשים מלומדה כמתוך הרגל. כי כשאדם מאבד את החיות שלו במצוות,

ההתיישנות - שורש הנפילות!

וכן הוא הענין בתפילה, כל תפילה צריכה לבוא בהתחדשות חדשה כאילו עדיין מעולם לא התפלל, ואפילו שכבר זכה להתפלל בדביקות, הוא צריך לעשות התחלה חדשה, לידע שאני הולך להתפלל עכשיו שחרית חדשה, שמעולם לא התפללתי שחרית כזו, וכן מנחה, צריך להתחדש בהתחדשות חדשה, ולידע כי מנחה כזו עוד לא התפללתי מעולם...

ואפילו שכבר זכה להתפלל תפילותיו בדביקות גדולה ימים ושנים, עם כל זה עיקר ההצלחה בעבודת ה' יתברך הוא לבוא בכל פעם מחדש, ובדרך זו תמיד יצליח, כי רואים שעל פי רוב האדם נופל ומתרחק ממנו יתברך רק מחמת התיישנות, 'הלא כבר התפללתי שחרית, הלא כבר התפללתי מנחה...' ומתחיל להתרשל, ומתקררת אצלו העבודה, מאחר שכבר רגיל בה, וזה עיקר הירידות והנפילות של האדם, שיוּרד ונופל עד שנכנס ליאוש ועוזב את עצמו, חס ושלום, וכל זה מחמת שאינו מחדש את עצמו... עיי"ש באורך.

ועתה נבוא להשיב על השאלה ששאלנו...

בשיחה שמסר הגה"ק רבי אליעזר שלמה שייק זיע"א אמר (שיחות מוהרא"ש, חלק ט - עמוד עג), וז"ל:

עיקר ההצלחה בעבודת ה' יתברך, הוא רק במדת ההתחדשות, שהאדם צריך בכל פעם לעשות התחלה חדשה, ואפילו שהוא כבר מתמיד הרבה בלימוד התורה הקדושה, אסור לו לחשוב שהוא כבר מתמיד, אלא הוא צריך להתחיל בכל פעם ללמוד בהתחלה חדשה! כמו שאמרו חז"ל (פסיקטא זוטרטא, ואתחנן ד"ה 'והיו הדברים האלה'): בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים, וכאילו ניתנה היום בסיני, וכאילו היום נכנסת עמו בברית.

ולכן, אפילו אם למד האדם הרבה מאוד, עם כל זאת צריך לחדש את עצמו ללמוד בהתחדשות חדשה, וכדרך איש הצמא מאוד, שכל מה שנותנים לו יותר מים לשתות לרוות צמאונו, אין זה מספיק לו, אלא רוצה לשתות עוד, כך האדם צריך להתחדש בכל יום בלימוד התורה הקדושה, ובאופן הזה יזכה להצליח בהתמדת הלימוד.

עם תועי לבב הם?...

השנים לא הבחין משה רבינו ברעבון הנשמה לרוחניות, בכל אותן השנים לא

במשך ארבעים שנה למדו עם ישראל תורה מפי משה, אך בכל אותן

פרשת כי תבוא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

משה רבינו חשש, ובצדק: אם התורה ישנה אצלם, מי יודע אם תתקיים אצלם התורה בטהרתה?

אך, ביום האחרון, כשהם התלוננו על כך שמשה רבינו לא הביא להם את ספר התורה, הבחין משה בחביבות שלהם לתורה. הוא הבחין בתחושת ההתחדשות שיש להם...

ואז הוא שמח ואמר: "היום הזה נהיית לעם" (דברים כז, ט) - עכשיו אני כבר בטוח שאתם תשמרו על התורה הקדושה בטהרתה, ותקיימו אותה כפי שנתן אותה הקב"ה, בלי שינויים ובלי רפורמות!...

רבי יהודה סיים את הדרשה ואמר: וזה הוא כבוד התורה, שהיא נשמרת בטהרתה, בלי שינויים ובלי תיקונים!

ואתם, תושבי יבנה, זכיתם לכך, כי מתגלית בתוכם מדת התחדשות!

מצא אותות המראים על צמאון לרוחניות...

במהלך ארבעים השנים, עם ישראל התלוננו על חסרון הבשר, על חסרון לחם ומים, על חסרון נוחות וכו'... **אך** מעולם הם לא התלוננו על חסרון ברוחניות...

ומשה רבינו חרד מאוד! אם הם לא מתלוננים סימן שזה לא חסר להם, סימן שהרוחניות ישנה אצלם...

וכשהרוחניות ישנה אצל האדם, התוצאות מי ישורן!

במקרה הקל האדם נופל ליאוש... במקרה הקשה יותר האדם מחליט שצריך לעשות חידושים (רפורמה) בתורה...

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

כאילו ניתנה היום בסיני. ולכן, אפילו אם יש אדם שלמד הרבה מאוד תורה, בכל זאת צריך לגשת ללימוד בכל פעם בהתחדשות. וירגיש בעצמו כמו אדם הצמא מאוד למים, שכל מה שנותנים לו יותר מים לשתות לריות צמאונו, אין זה מספיק לו, אלא רוצה לשתות עוד. כך האדם צריך להתחדש בכל יום בלימוד התורה הקדושה, ובאופן הזה יזכה להצליח בלימודו ובפרט בהתמדה.

א. עיקר ההצלחה בעבודת ה' יתברך, הוא רק במדת ההתחדשות, **והיינו שהאדם צריך בכל פעם להתחיל התחלה חדשה**, ואפילו שהוא כבר מתמיד הרבה בלימוד התורה הקדושה, אסור לו לחשוב שהוא כבר מתמיד, אלא הוא צריך להתחיל בכל פעם ללמוד בהתחלה חדשה!

ב. וההתחלה צריכה להיות באופן זה **שבכל יום ויום יהיו דברי התורה בעיניו כחדשים, ויחוש**

מסילות אל הנפש

פרשת כי תבוא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ו. אחת העצות לזכות להתחדשות זה על ידי שלא יעשה את המצוות כמצות אנשים מלומדה כמתוך הרגל. כי כשאדם מאבד את החיות שלו במצוות, זה מחמת שחי בהרגשה שהעולם מונהג בדרך הטבע, וכאילו היום הוא המשך לאתמול, ואותה המצוה שעושה עכשיו, הוא עשה גם כן אתמול, וממילא כשהדבר ישן אצלו, אין לו שום חיות, כאשר הדבר חוזר על עצמו כמה פעמים.

אך אם ישים במחשבתו שהעולם הוא באמת עולם רוחני, הוא יקבל חיות חדש בכל פעם, כאילו זו הפעם הראשונה. **ואפילו שבגשמיות פעולת מעשה המצוה נראית אותו דבר כמו בפעם הקודמת, אף על פי כן באמת הכל חדש לגמרי.** ומי שחי באופן כזה הרי שהוא חי חיים אמיתיים, ויש לו חיות בכל רגע מימי חייו, כי הוא חי חיים חדשים בכל עת.

ז. אדם כזה אפילו אם הוא נופל מעבודת ה' חלילה, הוא יכול תמיד להתחדש, לשכוח מכל מה שעבר עליו, ולהתחיל התחלה חדשה אפילו בפעם האלף באותו היום, כיון שמאמין שבכל רגע ה' יתברך מחדש את הבריאה, ומשפיע שפע חדש לבריאה מה שלא היה מקודם, וממילא אין קשר בין הרגע הקודם לרגע של עכשיו, וכשמדבק את מחשבתו לאמונה זו יכול להפוך את כל הרגלי חייו ברגע אחד, ולהתחיל לעבוד את ה' יתברך בהתחדשות גמורה.

ג. ולא רק בענין לימוד תורה. אלא הוא הדין בענין התפילה, **שכל תפילה שאדם מתפלל צריך להרגיש באותו זמן התחדשות כאילו מעולם הוא לא התפלל.** ואפילו אם כבר זכה להתפלל כל חייו בדביקות, עדיין בכל פעם שניגש לתפילה צריך לעשות זאת עם התחדשות. ד. טבע האדם, שהוא יודע לקבל חיות מכל דבר חדש. ורואים את זה במוחש, שהאדם מחפש תמיד לשמוע חדשות, לרכוש דברים חדשים ובגדים חדשים וכדומה, או שהוא מחפש לגוון את חייו בכל מיני דברים חדשים ומעניינים. **אלא שכמובן כל דבר חדש שרוכשים מתיישן לאחר תקופה קצרה,** ואז מחפשים לקנות משהו חדש או ללכת לאירוע חדש בשביל להרגיש חיות.

ה. **אך צריך לדעת שעיקר החיות האמיתי הוא - מי שמוצא את ההתחדשות בתוך נשמתו פנימה. כי בגשמיות לא שייך להתחדש באופן שיקבל חיות תמידית שיחזיק לאורך זמן, כי כל דבר גשמי מתיישן לאחר זמן. ורק למעלה במה שנעשה בעולמות העליונים, שם יש התחדשות תמידית.**

ולכן אדם שרוצה לקבל חיות בעבודת ה', מוכרח להתחזק באמונה, שמעבר לגשמיות שרואה בעיניו, יש הרבה דברים רוחניים המתחדשים מעת לעת על ידי המעשים טובים שעושה, וכפי כמה שזוכר את האמונה הזאת בתוך כל דבר שעושה, כך הוא מתחדש ממש מכל מצוה שעושה.

בס"ד

לזח שנה שיש בו הכל

עם המון תוספות נדירות!

שיעורי לימוד - כל יום במקומו!

דף יומי בבלי, ירושלמי, הלכה, משנה, רמב"ם פרק אחד, רמב"ם ג' פרקים, תניא, ליקוטי מוהר"ן, תהלים, תהלים לחודש אלול.

זמנים הלכתיים - כל יום במקומו!

עלות השחר, ציצית וחפילין, נץ החמה, קיש מגיא, קיש גריא, ברכות קריאת שמע, חצות, מנחה גדולה, מנחה קטנה, פלג המנחה, שקיעה, צאת הכוכבים, שבתות ומועדים, רבנותם, תחילת וסיום ברכת הלבנה, מולד הלבנה, אכילת וביעור חמץ, חקופות.

ועוד תוספות רבות וחשובות, כגון:

תוספת נדירה: תיקון חצות, תחנון, צדקה, הפטרות, קריאת התורה למועדים, שובבי"ם, ספירת העומר, פרקי אבות, הילולות צדיקים, תעניות בה"ב, הכרזות תענית, שבתות מברכין, סליחות, קיצור דיני שמיטה השייכים לשנה זו ומצוות הקהל, ועוד.

בתוספת ייחודית של פתגם חסידות שבועי מאת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

להזמנות חייגו: 08-37-40-200

או באתר: www.hameir-laarets.org.il

סט מחזורים

עם הנהגות אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

הזמנה לחגים עכשיו! אל תמתינו לדגע האחרון!

סט לאיש

₪ 420

₪ 320

המחזורים השלמים לכל החגים והמועדים

15 חלקים

כולל בנוסף
סידורי תפילה,
תהלים והגדה

10 חלקים

כולל סליחות
וחמד אלהים

₪ 149

סט לבת ישראל

6 חלקים

המחזורים השלמים
לכל החגים והמועדים
כולל סידור עם תהלים

www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

כפרות

לבית המדרש המאיר לארץ

פדיון הכפרות: 180 ₪ לכל המשפחה

פדיון נפש לראש השנה: 180 ₪
לכל המשפחה

כמנהג אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'יל זיע"א
התורמים יתברכו ע"י מו"ר
ראש הישיבה הרב ישראל אברג'יל שליט"א

להצטרפות:

08-37-40-200

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת כי תבוא כ"א אלול התשפ"ב

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
19:58	19:14	18:25	באר שבע
19:58	19:14	18:25	תל אביב
19:57	19:13	18:25	חיפה
20:00	19:16	18:26	אילת
20:02	19:17	18:28	ירושלים
		18:08	ירושלים 40 דק'

מסירות אל הרב

מפי קדשו של אטור זיע"א

כשאתה מקבל ילדים לתלמוד תורה, אם הוא לא הגיע לשש שנים, יהיה מה שיהיה, אל תקבל אותו, גם אם הוא עליו, תן לו לשחק. אבל כבר שית קביל וספי ליה כותרא. כלומר מגיל שש צריך לדרבן אותו לתלמוד, תעשה לו מבצעים, ותראה שהתוצאות לא יאחרו לבוא, תוציא מהארנק שטר מכובד, ותאמר לו שזה בשבילך, ותראה באיזה מסירות ודיביקות הוא ילמד.

יתכן מאוד שאחרי שהוא יקבל את השטר הוא כבר לא ילמד, כי הרי הוא קיבל את שכרו, אבל אתה תהיה חכם, תוציא עוד שטר נוסף ותאמר לו שיש לך עוד כמה כאלה לתת לו - צריך לקנות את הילד. אבל יש לזכור שכל זה בא אחרי שבגיל קטן הוא היה בבית, ואמא שלו פינתה אותו, נתנה לו את החום שלה, ואת כל מה שהוא היה צריך.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופיבוקס במס' 054-26-380-26**